

ABD'deki Suç Korkusunun Sosyo-Demografik Analizi

Socio-Demographic Analysis of Fear of Crime in the United States

Fatih Irmak¹

Mehmet Ali Balkanlıođlu²

Özet

Bu çalışmada, Amerikalı yetişkinler arasındaki suç korkusunun sosyo-demografik bağıntıları analiz edilmiştir. ABD'de yapılan Genel Sosyal Araştırması'nın (General Social Survey) veri setinden yararlanılarak, 850 yetişkinden oluşan bir örnekleme sosyo-demografik faktörlerin suç korkusuna etkisi değerlendirilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkiyi değerlendirmek üzere seçilen ikili lojistik regresyonun analizinin sonuçlara göre, yüksek gelirli insanlar daha az suç korkusuna sahiptir. Amerikalı erkekler, kadınlara kıyasla suç mağduru olmaktan daha az korkmaktadırlar. Siyahlar ve diğer ırk grupları beyazlara kıyasla daha çok suç korkusuna sahiptirler. Sosyal sınıfı düşük olan katılımcıların suç korkusuna sahip olmaları daha çok muhtemeldir. Son olarak, televizyon izleme süresi, yaş ve eğitim ile suç mağduru olma korkusu arasında önemli bir bağıntı bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Suç korkusu, Sosyo-demografik Analiz, ABD.

---

1 Dr., AB Proje Merkezi , Polis Akademisi Anıttepe Kampüsü, irmax09@hotmail.com

2 Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, mehmet.balkanlioglu@marmara.edu.tr

Abstract

This study analyzes the correlates of socio-demographic factors to fear of crime among the U.S adults. Using data derived from General Social Survey in the U.S, the impact of socio-demographic factors on fear of crime was analyzed with a sample of 850 adults. According to the results of Binary Logistic Regression analysis, selected as an appropriate method to evaluate the relationship between the variables, participants with higher income are less likely to have fear of crime. Males are likely to have less fear of crime than women. Blacks and other races are more likely to have fear of crime in comparison to Whites. Lower social classes are more likely to have fear of crime. Finally, TV watching hours, age and education are found to have no significant impact on fear of crime.

Keywords: *Fear Of Crime, TV Watching Hours, Gender, Education, Social Class.*

Giriş

Amerika Birleşik Devletleri'nin genelinde suç oranları azalmasına rağmen suç korkusu toplumsal ve özel hayatta hala önemli bir problem olarak görünmektedir (Whitley ve Prince, 2005). Suç korkusu hayatın her kesitinde etkili olmakla birlikte, insanların yaşam kalitesini de etkilemektedir (Grabosky, 1995; Green vd. 2002, Doran ve Burgess, 2012). Suç korkusu, insanların gerek fiziksel aktivitelerini sınırlamakta gerekse de ruh sağlığını tehdit etmektedir (Stafford vd., 2007). Son 20 yıl içerisinde suç oranlarındaki düşüğe rağmen (Galloup, 2010) Amerikan toplumunun hala suç mağduru olmaktan korkması, toplumda suça dair korkuların altında yatan nedenleri araştırmaya teşvik etmektedir (Bayley ve Anderson, 2006).

Suç korkusu araştırmalarının çoğunda bireysel özellikler, toplumsal çeşitlilik ve sosyal düzensizlik gibi etkenler ele alınmaktadır (Lane ve Meeker, 2000). Bununla birlikte, kentlere özgü etkenlerden kaynaklanan suç korkusu da pek çok çalışmanın ana konusu olmuştur. Sosyal ve ekolojik çevrenin insanların güvenlik algısı üzerinde belli etkileri olduğu ve yüksek düzeyde suç mağduru olma korkusu taşıyan insanların, şehirlerin sosyal olarak düzensiz bölgelerinde yaşadıkları çalışmalarla ortaya konmuştur (Lögberg vd., 2004; Whitley ve Prince, 2005). Şehirlerin belirli bölgelerinde ve sosyo-ekonomik düzeyi düşük yerleşim yerlerinde (ABD'de genellikle azınlık gruplarının yaşadıkları yerlerde) korkuyu artıran önemli etkenler tespit edilmiştir. Özellikle, sosyal düzensizliğin yaşandığı kentlerin bazı bölgelerinde, terk edilmiş ve bakımsız evlerin varlığı, sokak çetelerinin faaliyetleri ve hatta uyuşturucu madde satıcılarının olduğu bir çevre, halkı olumsuz yönde etkilemekte ve güvenlik duygusundan yoksun bir şekilde yaşamalarına neden olmaktadır. Dolayısıyla, kentlere özgü etkenler insanların kaygı ve stres düzeylerini arttırmaktadır (Pain, 2000; Lögberg vd., 2004). Bu durumu destekler mahiyette, Rutter (1981) kentlerin bazı bölgelerinde yaşayan insanların sosyal düzensizlik ve suç olayları gibi faktörlerden dolayı suç korkusundan daha çok etkilenmeye meyilli olduklarını ileri sürmüştür (akt. Lögberg vd., 2004).

Mevcut yazın incelendiğinde suç korkusunu tetikleyen pek çok sosyal ve ekolojik faktör göze çarpmaktadır. Bu çalışmada ise Amerikalı yetişkinler arasında görülen suç korkusunun sosyo-demografik bağın-

tları analiz edilmiştir. Bununla birlikte, daha önceki çalışmalarda televizyon izlemenin suç korkusuna dair etkileri nadir olarak çalışılan bir konudur (Weitzer ve Charis, 2004). TV haberleri ve diğer haber programlarının suç olaylarına aşırı vurguda bulunarak ve yaşanan olumsuz tecrübeleri ve olayları görsel-işitsel olarak izleyicilere ulaştırarak, çevrenin güvensiz olabileceği algısını izleyicilerin bilinçaltına yerleştirmesi, adeta suç mağđuru olma korkusunu işleme ve yaygınlaştırması akademik olarak incelenmesi gereken bir konudur. Bundan dolayı, bu çalışma televizyon izlemenin suç korkusuna etkisini de test etmiştir. Sosyal medyanın, TV haberciliğinin ve diğer mobil iletişim araçlarının en yaygın kullanıldığı bir ÷lke olan ABD’deki suç mağđuru olma korkusuna ilişkin bulguların farklı bir sosyo-kültürel yapıya sahip ÷lkemiz literatürüne aktarılması amaçlanmıştır. Çalışmada, literatür taraması, yöntem, veri analizi ve sonuçların değerlendirilmesine yer verildikten sonra, gelecekte yapılacak çalışmalar için önerilerde bulunulmuş ve çalışmanın sonuçları esas alınarak, problemin çözümlüne yönelik hususlara değinilmiştir.

Toplumsal bir sorun olarak suç korkusu ve tanımı

Suçtan mağđur olma riskine karşı duyulan “kaygı” olarak bilenen suç korkusu, suçun insanlar üzerindeki en önemli etkilerinden biri olmuştur. Suçtan mağđuru olma riski, modern toplumlarda insanların hayat tarzlarını ciddi anlamda değiştirmiştir (Skogan, 1986). Bu nedenle akademisyenler uzun yıllardır suç korkusu üzerine pek çok araştırma yapmışlar ve suç korkusuna neden olan karmaşık ilişkilere değinmişlerdir. Çalışmalarda, bireylerin sosyo-demografik özelliklerine, yaşam tarzlarına ve yaşadıkları çevreye yer verilmiş ve bu kapsamda yer alan değişkenler ile suç korkusu arasında ilişkiye odaklanılmıştır. Tulloch (2000) suç korkusu ile yaşam tarzı ve kişisel risk algısı arasındaki bağlantıyı daha iyi anlamak için yaş ve cinsiyet farkına dayanan bir araştırma yapmış ve suç korkusunun yaş ve cinsiyete göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymuştur. İsveç’te yapılan bir başka çalışmada, Lögdberg vd. (2004) şehirde yaşayan erkeklerin kırsal bölgede yaşayan erkeklere kıyasla suç mağđuru olmaktan daha fazla korktuklarını bulmuşlardır. Donder vd. (2005) yaşlı insanlardaki suç korkusuna etki eden önemli faktörleri incelemişler ve ilerleyen yaşın suç korkusunu etkileyen önemli bir unsur olduğunu tespit etmişlerdir.

Çalışmalar, ayrıca yüksek suç korkusu taşıyan insanların, şehirlerin sosyal olarak düzensiz bölgelerinde yaşadıklarını ortaya koymuştur (Lögdberg vd., 2004; Whitley ve Prince, 2005). Bulgulara göre, suç korkusu, kentsel ekolojinin ortaya çıkardığı stres faktörlerinden kaynaklanmaktadır. Şehirden kaynaklı stres faktörleri bireylerde kaygı ve gerginlik düzeylerini artırmaktadır (Lögdberg vd., 2004). Dupéré ve Perkins'e (2007) göre kentsel bölgelerin sosyo-ekonomik özellikleri suç korkusunun önemli bir belirleyici faktördür. Ekonomik ve sosyal olarak dezavantajlı mahalleler, suç korkusuna yol açan olumsuz stres faktörlerini de barındırmaktadırlar. Bu tarz yerleşim yerlerinde sosyal bağların zayıf olması ve sosyal kontrolün de bu nedenle az olması (sorumluluk sahibi mahalle sakinleri ya da komşu gözetimi programının yokluğu) suç mağduru olma korkusunu arttırmaktadır.

ABD'nin Florida eyaletinde yapılan bir başka çalışma ise yerel televizyon haberlerinin suç oranlarının yüksek olduğu çevrelerde suç korkusunu daha da arttırdığını göstermektedir (Weitzer ve Kubrin, 2004). Bu etki diğer çalışmalarda tam olarak ispatlanamasa da televizyondaki suç haberleri suç korkusunun kaynaklarından biri olarak görünmektedir (Grabosky, 1995). Suç belli bir bölgedeki mağdurlar için ciddi bir problem olmakta, bu suçlarla ilgili televizyon haberleri ise dünyada yaşayan milyonlarca insan üstünde şok edici bir etki bırakmaktadır (Lowry vd., 2003).

Suç korkusunun sosyal hayata yansımaları

Suç mağduru olmaktan korkan insanlar, mağdur olmamak ve kendi bireysel alanlarında güvende olmak için bazı davranış çeşitleri geliştirme eğilimindedirler. Gates ve Rohe'a (1987) göre, suç mağduru olmamak için insanlar sakinlik, koruma ve ortak girişim davranışları olmak üzere üç tür davranış sergilerler (akt. Lane ve Meeker, 2000). Toplumun yaşadığı belli alanlarından uzak durma ya da evden çıkmama gibi sakinlik davranışları bireyin eylemlerini kısıtlayarak mağdur olma riskini azaltmaktadır. Bu tarz korunma davranışları daha çok tepkisel yaklaşımlar olup, silah edinme ve dışarıda yalnız kalmama gibi bireysel korunma tedbirleri almaya sebep olmaktadır. Bununla birlikte, daha düzenli toplumlarda yaşayan insanlar komşu gözetimi programı³ gibi

3 Komşu gözetimi programı (neighborhood watch) İngiltere ve Amerika Birleşik

ortak girişimler de geliştirmektedirler (Lane ve Meeker, 2000).

Benzer şekilde, Skogan da (1986) sosyal olarak düzensiz bir çevre-
deki suç korkusunun toplumsal hayattan çekilme gibi sonuçlar doğu-
racağını ileri sürmektedir. Skogan'a göre, suç korkusu yaşadıklarını
belirten insanlar hava karardıktan sonra evde kalma/çıkma eğilimi
göstermekte olup, eğer dışarı çıkacaklarsa da faaliyetlerini belli zaman
dilimlerinde ve belli yerlerden geçerek gerçekleştirmektedirler. Diğer
tarafтан, sosyal hayattan çekilme durumu, sosyal ilişkileri ve sosyal
kontrolü zayıflatmakta, toplumsal yaşamı olumsuz etkilemektedir.
Kidd ve Chayet (1984), bu sosyal isteksizliği, insanların toplumdaki
bir sorunun çözülemeyeceği algısına sahip olmaları yani "öğrenilmiş
çaresizlik" olarak tanımlamaktadır (akt. Skogan, 1986).

Diğer yandan, mahalle sakinlerinin çevrenin gerek sosyal gerekse de
fiziksel kontrolünün sağlanmasında yer alma hususunda gösterdikleri
isteksizlik, o bölgede sokak çetelerinin egemen olmalarını kolaylaştır-
maktadır. Wilson ve Keeling (1982) sosyal düzensizliğe karşı çıkma
konusunda sosyal isteksizliğin, bir anlamda, sosyal problemlere karşı
toleranslı olma anlamına geldiğini ve bunun "sorun çıkartıcılara" bir
çeşit davetiye çıkarttığını eklemektedir (akt. Skogan, 1986).

Whitley ve Prince (2005), ayrıca, düşük gelirli ailelerin, ruh sağlığı
yerinde olmayanların ve yaşlı insanların suç korkusundan çok daha
ciddi bir şekilde etkilendiklerini göstermiştir. Bu gruptaki insanlarda
görülen suç korkusu belirtileri, kötümser ruh hali, fiziksel etkinlikler-
de ve sosyal katılımda azalma şeklinde kendini göstermektedir (Dolan
ve Peasgood, 2007). Dahası, bireysel hareketlerdeki kısıtlama, sosyal
dışlanmaya ve ruh sağlığında sorunlara da sebep olmaktadır (Whitley
ve Prince, 2005). Son olarak, insanların suçtan mağdur olmaya karşı
geliştirdiği yöntemler hayatlarını kısıtlamakta ve şehrin bazı bölgele-
rinde yaşayan insanlar daha az sosyal olmaya başlamaktadır (Whitley
ve Prince, 2005). Bu yalnızlık hali, insanları çevredeki her şüpheli ha-
reketten korkar hale getirmekte ve insanların psikolojisini bozmakta-
dır. Romer vd. (2003) TV haberlerinin suç korkusu ile ilişkisini sor-

---

Devletleri gibi ülkelerde uygulanmakta olup, mahalle sakinlerinin mahalledeki gü-
venliği artırmak ve asayiş suçlarından korunmak için polis teşkilatı ile işbirliği içinde
oldukları bir uygulamadır. Mahalle sakinleri yaya veya araçla dolaşarak birbirlerinin
evini gözler ve hırsızlıklara karşı polis ile iletişim içinde olurlar.

gulayarak, bu içinden çıkılmaz hali daha da derinleştiren televizyon haberlerinin yerel halk arasındaki suç korkusu algısı üzerinde belli bir etkisi olduğu sonucuna varmıştır.

Hipotezler

Bu çalışmada, suç korkusu üzerindeki farklı açıklayıcı değişkenlerin etkisini tahmin etmek için dokuz hipotez ileri sürülmektedir.

H1. Yaş, suç korkusu ile pozitif yönde ilişkilidir. Yaşlı insanların çoğunluğu tek başına yaşadıklarından ve bazı yönlerden savunmasız olduklarından, suç mağduru olma olasılıkları artmakta olup, suç mağduru olma korkularının yüksek olması da muhtemeldir.

H2. Eğitim düzeyi insanların suç korkusunu negatif yönde etkilemektedir. Eğitim düzeyinin sağladığı sosyal statü ve geniş bir sosyal ağ içinde olmaları nedeniyle, eğitilmiş insanların eğitimsiz insanlara kıyasla suç korkusu duymaları daha düşük olasılıktadır. Bu anlamda, suç korkusunu tetikleyebilecek olan yalnızlık duygusunun düzeyi daha düşüktür.

H3. Erkeklerin suç korkusuna sahip olması kadınlara kıyasla daha az olasılıktadır. Çünkü erkeklerin çoğu herhangi bir biçimde suça maruz kalma durumunda kendini daha kolay savunabilir.

H4. Siyahların, suç oranı yüksek ve sosyal olarak düzensiz çevrelerde (mahallelerde) yaşamalarından dolayı, beyazlara kıyasla suçtan korkmaları daha yüksek olasılıktadır.

H5. Benzer şekilde, ABD’de yaşayan diğer ırkların (kültürel, etnik vd.) suç korkusuna sahip olmaları beyazlara kıyasla daha yüksek olasılıktadır. Düşük sosyo-ekonomik koşullara sahip olmak ve dolayısıyla şehirlerin problemlili alanlarında yaşamaktan dolayı diğer toplumsal gruplar suçtan korkmaktadırlar.

H6. Gelir düzeyi, suç korkusu ile negatif yönde ilişkilidir. Ailenin gelir düzeyi yükseldikçe, insanlar daha güvenli çevrelerde (mahallelerde) ve evlerde yaşama eğilimi gösterirler. Zengin insanların yaşadığı iyi tasarlanmış çevrelerin (mahallelerin) fiziksel koşulları da suçun gerçekleşme olasılığını ve buna karşılık olarak suç korku düzeyini azaltmaktadır.

H7. Sosyal sınıf suç korkusu ile negatif yönde ilişkilidir. Suç korkusuna yönelik tutumlar sosyal sınıf kategorilerine göre değişir. Yüksek sosyal sınıfların, yaşadıkları çevrenin iyi tasarlanmış ve korunaklı olmasından dolayı suç korkusuna sahip olma olasılıkları daha azdır. İyi olmayan sosyo-ekonomik koşullara sahip sosyal sınıfların suçtan korkmaları, olumsuz çevre faktörlerinden dolayı daha yüksek olasılıktadır.

H8. Televizyon seyretmek suç korkusu ile pozitif yönde ilişkilidir. Daha uzun saatler televizyon seyreden insanların suç korkusuna sahip olmaları izlemeyenlere göre daha yüksek olasılıktadır.

Veri ve Yöntemler

Örnekleme

Bu çalışma, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yetişkinler arasında suç korkusuna etki eden farklı faktörleri incelemiştir. Bu amaçla, 1972 yılından bu yana belirli periyotlarla ev halkı ile yüz yüze mülakatlar ve telefon görüşmeleri yapılarak gerçekleştirilen ve ABD'nin en kapsamlı ve güvenilir araştırması olan Genel Sosyal Araştırması (GSS) 2006 yılı veri seti araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılmıştır. Araştırmanın veri seti açık bir kaynak olmakla birlikte kullanmak isteyen bütün araştırmacılarca web sitesinden (<http://www3.norc.org/GSS+Website/>) ücretsiz olarak indirilebilmektedir. Genel Sosyal Araştırmasının bu araştırmada kullanılmasının nedeni, GSS'nin yeterli örneklem büyüklüğüne sahip olması ve pek çok değişkeni (sosyo-demografik bilgi, görüş, tutum vb.) içermesidir (Davis vd., 2007). Örneklemin büyüklüğü 4510 kişi olmakla birlikte, veri seti, değişkenlerin ölçüldüğü sorulara cevap veren katılımcılar ile sınırlandırılmış olup, sınırlamadan sonra analize sokulan örneklem sayısı 850 olmuştur.

Değişkenlerin Ölçümü

Suç korkusu (fear of crime) bu çalışmanın bağımlı değişkenidir. Araştırmada suç korkusu, katılımcıların geceleyin mahallelerinde yürümekten korkup korkmadıkları sorusu sorularak ölçülmüştür. Analiz neticesinde anlamlı sonuçlar elde edebilmek için bağımlı değişken (FEAR), (1) Evet ve (2) Hayır olmak üzere iki farklı kategoride tekrar kodlanmıştır.

Mevcut yazında istatistikî açıdan suç korkusu ile anlamlı ilişkisi olan

sosyo-demografik değişkenler bu çalışmada kullanılmıştır. Bu bağımsız değişkenler ve ölçüm düzeyleri aşağıdaki gibidir:

Yaş (18'den 89'a kadar), eğitim (okula gitme süresi, 0'dan 20 seneye kadar), gelir (1'den 25 düzeyine kadar) ve TV izleme saatleri (0'dan 24 saate kadar) aralıklı (Interval) düzeyde ölçülmüştür. Sosyal sınıf -ankette subjektif sınıf tanımlaması olarak geçmektedir- (1=alt sınıf, 2=çalışan sınıf, 3=orta sınıf, ve 4=üst sınıf) sıralı (ordinal) düzeyde ölçülmüştür. Cinsiyet ve ırk değişkenleri ise sınıflı (nominal) düzeyde ölçülmüştür.

Bu çalışmadaki sınıflı (nominal) düzeyde ölçülmüş değişkenlerini kullanmak ve analizde bu değişkenlerin alacağı değerleri yorumlanabilir kılmak için değişkenler tekrar kodlanmıştır. Buna göre cinsiyet (gender) değişkeni, erkek kategorisi (1) ve kadın referans kategorisi (0) olarak tekrar kodlanmıştır. Irk (race) değişkeni, ayrı ayrı siyah ve diğer gruplar (1) olmak üzere, beyaz referans kategorisi (0) olarak tekrar kodlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarının ülke çapına genellenebilir olması için GSS veri seti WTSSALL ağırlık değişkeni ile SPSS komutu kullanılarak tartılmıştır.

İstatistikî Analiz Yöntemi

Analizde kullanılan değişkenlerin öncelikle betimsel analizi yapılmıştır. Bir ya da daha fazla bağımsız değişkenin kategorik (sınıflı) bağımlı değişkenler üzerindeki istatistikî etkisini tahmin etmek üzere kullanılan İkili Lojistik Regresyon (Binary Logistic Regression) analizi (Tabachnick ve Fidell, 2007) bu çalışmada ana analiz yöntemi olarak kullanılmıştır. Analiz, Windows SPSS 15.0 yazılımı ile yapılmıştır.

Bulgular

Betimsel Analiz

Tablo 1 çalışmada analiz edilen değişkenlerin ortalama ve standart sapmalarını göstermektedir. Buna göre, katılımcıların %35'i mahallede gece tek başına yürümekten korktuklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların yaş ortalaması yaklaşık olarak 45'tir. Katılımcıların eğitim süreçlerinde (temel, orta ve yüksek) geçirdikleri ortalama zaman 13 yıldır. Kadınlar (%55), erkeklere (%45) göre örneklem içinde daha fazladırlar. Ortalama yıllık aile gelir düzeyi gelir ölççeğinde 17.4'e işaret

etmektedir. Bu sayı 30.000 ila 39.999 dolar arasına karşılık gelmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu kendini orta sınıf olarak adlandırmıştır (4 puanlı ölçekte ortalama 2.5). Katılımcıların çoğunluğu beyaz (%74), %11'i siyah ve %15'i diğer ırk gruplarındandır. Son olarak tüm katılımcılar için ortalama televizyon izleme süresi 2.75 saattir.

Tablo 1. Analizde Kullanılan Değişkenlerin Ortalama ve Standart Sapması (S.S.), 2006

Değişken	Ortalama	S.S.
<i>Bağımlı değişken</i>		
Mahallede gece yürümekten korkma	.35	.477
<i>Bağımsız değişkenler</i>		
Yaş	45.4	17
Eğitim (Yıl)	13.27	3.173
Erkek (Kadın referans kategori)	.45	.498
Irk		
Beyaz	.74	.405
Siyah	.11	.323
Diğer	.15	.36
Aile geliri (25-puanlı ölçek)	17.4	5.35
TV izleme süresi	2.75	.066
Sosyal sınıf (4-puanlı ölçek)	2.47	.63

Çok Değişkenli Analiz (İkili Lojistik Regresyon)

Tablo.2 ikili lojistik regresyon modelini göstermektedir. İkili Lojistik Regresyon analizi neticesinde elde edilen Pseudo R² (= .142) değeri, bütün bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkendeki (suç korkusu) %14.2'lük değişimi açıklayabildiğini göstermektedir. Bu lojistik regresyon modeli, Model χ^2 değeri (90) $p \leq .0001$ anlamlılık düzeyinde önemli olduğundan iyi bir model olarak kabul edilmiştir.

Analizin sonucunda bağımlı değişkenle her bir bağımsız değişkenin arasındaki ilişkiyi gösteren değerlere bakıldığında, yaşın suçtan kork-

ma olasılığına istatistikî açıdan önemli anlamlı bir etkisi yoktur. Bu nedenle, bu sonuç hipotezi (H1) desteklememekle birlikte, mevcut yazındaki (Donder vd., 2005; Whitley ve Prince, 2005) bulgularla da çelişmektedir. Bu bulgunun bir başka açıklaması ise Ferraro ve LaGrange'a (1992) göre yaşlı insanlar akşam saatlerinde daha az veya hiç sokağa çıkmadığı için suç mağduru olma eğilimleri de azalacağından, suç korkusu algısı da azalacaktır (akt. Karakuş vd., 2010).

Diğer yandan, cinsiyet ile suç korkusu arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir ilişki vardır ($B = -1.155$, $p \leq .0001$). Hipotezde (H3) de ifade edildiği üzere, erkeklerin kadınlara kıyasla suç korkusuna sahip olma olasılığı % 68.5 oranında daha azdır (Odds ratio=0.315). Bu bulgu, suç korkusunu açıklayan mağduriyet modelinin varsayımları ile de uyumludur. Kadınlar, erkeklere göre daha savunmasız oldukları için suç mağduru olma algıları da erkeklerden yüksektir (Karakuş vd., 2010).

Bu bulguya benzer bir şekilde, siyah ve beyaz ırk arasında suç korkusuna sahip olma olasılıkları bakımından anlamlı bir fark vardır. Siyahlar, beyazlara kıyasla %97.5 oranında suç mağduru olma korkusuna sahiptir (Odds ratio=1.975). Bu sonuç da araştırma hipotezini (H4) destekler niteliktedir. Ayrıca, diğer ırk grupları ile beyazların suç mağduru olmaya yönelik tutumları arasında da anlamlı bir fark vardır. Diğer ırk gruplarının, beyazlara kıyasla suç korkusuna sahip olmaları %125,7 oranında olasıdır (Odds ratio=2.257). Dolayısıyla, buna ilişkin araştırma hipotezi (H5) bu sonuçla desteklenmektedir. Skogan ve Maxfield (1981), beyaz ırk dışındaki grupları sosyal kırılganlığının daha yüksek olduğunu ve bu nedenle suç korkusuna sahip olma ihtimallerinin de artacağına işaret etmektedirler. Bu gruplar, kentlerin en fakir alanlarında ve güvenlik algısının az olduğu yerlerde yaşadığı için suç korkusu algıları da daha güvenli alanlarda yaşayanlara göre daha yüksektir.

Araştırmada aile gelirinin suç korkusu üzerinde negatif yönde bir etkisi vardır ($B = -.036$, $p \leq .05$). Bu sonuç değerlendirildiğinde, ilgili araştırma hipotezinin (H6) desteklendiği görülmektedir. Gelir düzeyi arttıkça, suç korkusu azalmaktadır. Gelir düzeyinin yüksek olması, bireylerin daha güvenli meskenlerde ve mahallelerde yaşamalarına imkân tanıdığı için, suç mağduru olma riski de azalmaktadır (Skogan ve Maxfield, 1981).

Araştırmada beklenenin tersine, eğitimin suç korkusu üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Farklı eğitim düzeylerinden insanların suç korkusuna karşı tutumlarında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu durum ilgili araştırma hipotezini (H2) de reddetmektedir. Buna benzer bir şekilde, her ne kadar televizyon izleme, suç korkusu üzerinde önemli bir faktör olsa da, sonuçlar araştırma hipotezini (H8) desteklememektedir. Televizyon izleme ile suç korkusu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Son olarak, suç korkusuna karşı tutum sosyal sınıf kategorileri arasında değişiklik göstermemektedir. Ancak, suç korkusu ile sosyal sınıf arasında negatif yönde bir ilişki vardır. Yine de, bu sonuç araştırma hipotezini (H7) doğrulamamaktadır. Bu bulgular, eğitim seviyesi, sosyal sınıf ve televizyon izleme ile suç korkusu arasında anlamlı ilişkiler ortaya koyan mevcut literatürle uyumlu değildir (Karakuş, 2010; Romer vd., 2003; Whitley ve Prince, 2005).

Değerlendirme

Suç korkusu özellikle gelişmiş toplumlarda yaşam kalitesini ve toplumun ruh sağlığını etkileyen önemli bir sosyal problemdir. Literatürde televizyon izleme ve suç korkusu arasındaki ilişkiye yönelik çok az sayıda araştırma mevcuttur. Bu nedenle bu çalışmada, yaş, eğitim, ırk, cinsiyet, aile geliri, sosyal sınıf gibi önemli sosyo-demografik faktörler ile televizyon izlemenin ABD’de yaşayan yetişkinlerin suç korkusu algıları üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Bu çalışmanın neticesinde, suç korkusu ile TV izleme süresi, gelir düzeyi, cinsiyet (erkek), sosyal sınıf ve televizyon izleme arasında negatif yönde bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Suç korkusunu ifade eden katılımcılar genellikle düşük gelir düzeyine sahip grupların üyesidirler. Gelir düzeyi arttıka, suç korkusu nispeten azalmaktadır. Literatürdeki bulguları destekler bir şekilde, erkekler kadınlara kıyasla suç mağduru olmaktan daha az korkmaktadır. Diğer yandan, siyahlar ve diğer ırk grupları beyazlara kıyasla daha yüksek düzeyde suç korkusuna sahiptirler. En önemlisi de, sosyal sınıfı düşük olan katılımcıların suç korkusuna sahip olmaları daha çok muhtemeldir. Son olarak, yaş ve eğitim ile suç mağduru olma korkusu arasında önemli bir bağıntı bulunamamıştır.

Tablo 2. Suç Korkusuna Etki Eden Faktörlerin Etkisine İlişkin Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları, 2006

Değişkenler	Model 1	
	B	Odds Ratio
Yaş	.002 (.005)	1.002
Erkek (referans=Kadın)	-1.155*** (.163)	.315
Irk (referans= Beyaz)		
Siyah	.681** (.237)	1.975
Diğer	.814*** (.220)	2.257
Eğitim	.000 (.027)	1.000
Aile geliri (25-puanlı ölçek)	-.036* (.016)	.964
TV izleme süresi	-.067 (.041)	.935
Sosyal sınıf (4-puanlı ölçek)	-.206 (.138)	.814
Constant	.838 (.517)	2.313
-2 log likelihood		
974		
Model X ²	90	
Pseudo R ²	.142	
Degrees of freedom	8	
Sayı	850	

* p ≤ .05   ** p ≤ .01   *** p ≤ .001

Kaynak: 2006, Genel Sosyal Araştırma.

Araştırmanın mevcut bulguları bazı sınırlılıkların da dile getirilmesini gerektirmektedir. Öncelikle, suç korkusunun tek bir soru ile ölçülmesi, geçerliliğini (content validity) etkilemektedir. Çünkü bu çalışmada sadece katılımcıların genel algısı tek bir soru ile ölçülmüştür. Bundan sonraki çalışmalarda suç korkusu birden fazla soru ile kavramı diğer açılardan da ölçmelidir. Sorular, suç korkusunun bütün yönleri ile anlaşılmasını ve ölçülmesini sağlayacak şekilde olmalıdır.

Ülkemizde de suç korkusu Türkiye İstatistik Enstitüsü'nün yapmış oldu yaşam memnuniyeti anketleri ile son on yıldır ölçülmektedir. Ancak konu ile ilgili olarak ulusal çapta yeterli sayıda akademik çalışma olmadığı dikkate alınırsa (Dolu vd., 2010), ülkemiz araştırmacıları için suç korkusunun kayda değer bir araştırma konusu olacağı düşünölmektedir. Yapılacak çalışmaların ve tespitlerin ölkemize uygun politika arayışlarına da fayda sağlayacağı düşünölmektedir.

Sonuç

Araştırmanın bulguları, Amerikan toplumunun bazı katmanları için sorun olan ve yaşam kalitesini düşüren suç korkusu ile mücadele için kesin sonuçlar vermemekle birlikte, mevcut yazın temelinde bazı önerilere yer vermekte fayda vardır.

Grabosky (1995) suç korkusunun karmaşık doğasıyla başa çıkabilmek için kamu ve özel sektördeki girişimcilerin birbirleri ile işbirliği içerisinde olmaları gerektiğini belirtmektedir. Bu anlamda, toplum suç önleme ve daha güvenli bir ortam sağlama yönünde düzenli toplantılarla bilgilendirilmelidir. Johnson-Dalzine vd.'ne (1996) göre, suçu önleme stratejilerine yönelik çalıştaylar yaşlı insanların suça maruz kalma olasılıklarını düşürme yönünde tutum ve alışkanlık geliştirmelerinde yardımcı olmuştur. Diğer yandan, problem üzerinde medyanın farkındalığının artırılması, toplumu ilgilendiren bu önemli probleme karşı duyarlılığı arttıracaktır. Problemin çözümünde atılacak bu adımlar, suça maruz kalmayı ve televizyon ekranlarındaki korkunç görüntüleri azaltacaktır.

Televizyon programları ile bilinçaltına yerleştirilen suç korkusunu çözenin en iyi yolu bu alanda politika geliştirilmesi ile mümkündür. Mevcut çalışmalar medyanın kendi çabasıyla televizyon programlarını nasıl düzenlediğine dair kısıtlı bilgi sunmaktadır. Ancak, konu hakkın-

da kamu kurumları, özel kurumların tedbirlerine kıyasla daha iyi sonuçlar elde edebilirler. Nitekim güvenli bir ortam sağlamak hükümet ve kanunları uygulayan kurumların en elzem görevlerinden birisidir.

Dahası, resmi kurumlar toplumdaki suç korkusunu azaltmaya yönelik uygulanacak birçok program ile uzun vadede daha önemli bir rol üstlenebilir. Grabosky'nin (1995) çalışması resmi düzeyde atılacak adımlarla ilgili görüşü desteklemektedir. Bu çerçevede, kanun uygulayıcı kurumlar ve kamu kurumları suç önlemeyi, suç olayları hakkında bilgilendirme yayınları yapma ve vatandaş dostu iletişim merkezleri oluşturma gibi toplum odaklı programlarla nispeten başarabilirler. Ayrıca, problemin çözümüne toplum ve medya işbirliği ile odaklanılırsa, insanların zihnindeki suç korkusu azalacak ve yaşam kalitesi de artacaktır.

Kaynakça

BAYLEY, K. B. & Andersen, J. D. (2006) "Fear of crime among urban American youth", *Journal of Family and Consumer Sciences*, 98 (2), ss. 26-32.

DAVIS, J.A., Smith, T.W. & Marsden, P.V. (2007) *General Social Surveys, 1972-*

2006. Chicago, IL: National Opinion Research Center, 2007. Storrs, CT: Roper Center

for Public Opinion Research, University of Connecticut.

DORAN, B. J & Burgess, M.B. (2012) *Putting fear of crime on the map: Investigating perceptions of crime using geographic information systems*, Springer, New York.

DOLAN, P. & Peasgood, T. (2007) "Estimating the economic and social costs of the fear of crime", *The British Journal of Criminology*, 47(1), ss. 121-132.

DONDER, L.D., Verte, D. & Messelis, E. (2005) "Fear of crime and elderly people: Key factors that determine fear of crime among elderly people in West Flanders", *Ageing International*, 30(4), ss. 363-376.

DOLU, O., Uludağ, Ő. & DođutaŐ, C.(2010) ‘‘Suç Korkusu: Nedenleri, Sonuçları ve Güvenlik

Politikaları İlişkisi’’, *A.Ő. Siyasal Bilimler FakŐltesi Dergisi*, 65 (1), ss. 57–81.

DUPÉRÉ, V. & Perkins, D. D. (2007) ‘‘Community types and mental health: Amultilevel study of local environmental stress and coping’’, *American journal of community psychology*, 39 (1-2), ss. 107-19.

FERRARO, K. F., & LaGrange, R. (1992) ‘‘Are older people most afraid of crime? Reconsidering age differences in fear of victimization’’, *Journal of Gerontology: Social Sciences*, 47, ss. 233-244.

GRABOSKY, P. N. (1995) Fear of crime and fear reduction strategies. *AIC publications*, 44, 1-5.

EriŐim adresi: <http://www.aic.gov.au/publications/tandi/tandi44.html>.

Galloup. (2010) Annual Crime Survey Results.

EriŐim adresi: <http://www.gallup.com/poll/144272/nearly-americans-fear-walking-alone-night.aspx>

GREEN, G., Gilbertson, J.M. & Grimsley, M.F. (2002) ‘‘Fear of crime and health in residential tower blocks’’, *European Journal of Public Health*, 12, ss. 1–15.

JOHNSON-Dalzine, P., Dalzine, L., & Stanley, C. M. (1996) ‘‘Fear of criminal violence and the

African American elderly: Assessment of a crime prevention strategy’’. *The Journal of Negro Education*, 65 (4), ss. 462-469.

KARAKUS, O., McGarrell, E.F., & Basibuyuk, O. (2010) ‘‘Fear of crime among citizens of Turkey’’, *Journal of Criminal Justice*, ss. 174-184.

LANE, J. & Meeker, J. W. (2000) ‘‘Subcultural diversity and the fear of crime and gangs’’, *Crime & Delinquency*, 46 (4), ss. 497-521.

LOWRY, D. T., Nio, T. C. J., & Leitner, D. W. (2003) ‘‘Setting the public fear agenda: A

longitudinal analysis of network TV crime reporting, public percepti-

ons of crime, and FBI crime statistics”, *Journal of Communication*, 53 (1), ss. 61-73.

LOGDBERG B, Nilsson L. L, Levander M. T, & Levander, S. (2004) “Schizophrenia, neighbourhood, and crime”, *Acta Psychiatr Scand*, 110, ss. 92–97.

PAIN, R. (2000) “Place, Social Relations and The Fear of Crime: A Review”, *Progress in Human Geography*, 24(3), ss. 365-387.

ROMER, D., Jamieson, K. H., & Aday, S. (2003) “Television news and the cultivation of fear of crime”, *Journal of Communication*, 53 (1), ss. 88-104.

SKOGAN, W. G., & Maxfield, M. G. (1981) *Coping with crime: Individual and neighborhood reactions*, Beverly Hills, CA: Sage

SKOGAN, W. (1986) *Fear of crime and neighborhood change*. The University of Chicago.

STAFFORD, M., Chandola, T., & Marmot, M. (2007) “Association between fear of

crime and mental health and physical functioning”, *American Journal of Public Health*, 97 (11), ss. 2076-2081.

TABACHNICK, B.G. & Fidell, L.S. (2007) *Using Multivariate Statistics*, 5th ed. Boston, MA: Allyn & Bacon.

TULLOCH, M. (2000) “The meaning of age differences in the fear of crime: Combining quantitative and qualitative approaches”, *The British Journal of Criminology*; 40(3), ss. 451-467.

WHITLEY, R. & Prince, M. (2005) “Fear of crime, mobility and mental health in inner-city London, UK”, *Social Science & Medicine*, 61, ss. 1678–1688.

WEITZER, R. & Charis, E. K. (2004) “Breaking news: How local TV news and real-world conditions affect fear of crime”, *Justice Quarterly*, 21(3), ss. 497-520.